

քայի գերեզմանն էլ Հոգեաց վանքումն է. մինչ-
դեռ Խորենացու պատմածը միայն խաչի մասին է,
որ դրուել է Տրդատայ գերեզմանի վերայ առանց
յայտնելու թէ ուր է այդ գերեզմանը: Ար Ս. Տըր-
դատի մարմինը թաղուել է Ս. Գրիգորի մօտ Թոր-
դան աւանում, այդ յայտնում է մեզ Փաւստոսից
զատ և այն հատուածը, որ համարուում է Մ. Խո-
րենացու պատմութեան մասն և որի մէջ նկարա-
գրուած է Տրդատ արքայի մահն և յուզարկաւո-
րութիւնը (Քամավէպ, 1851). այդ հատուածի մէջ
պարզ նշանակուած է, որ ս. թագաւորի մարմինը
տարան «ի Թորդան» և «թաղեցին զնա ի տեղւոյ
զբօսանաց մեծին Գրիգորի, զոր պարսպեալ անու-
նեաց իւր պարտէզ» (Այրարատ, 392): Ս. Տրդա-
տի գերեզմանն Հոգեաց վանքում գտնուելու ա-
ւանդութիւնն, անշուշտ շատ ուշ է կազմուել և այն
թերևս այն պատճառով, որ Յայսմաւուրքի մէջ
յիշատակութիւն կայ թէ «յետոյ տարան զաղ-
տարար ի Հոգւոց վանք Ս. Աստուածածնի» (Այ-
րար. 333): Հոգեաց վանքում գտնուիլն աւելի յե-
տին դարերի յիշատակարանների մէջ է յիշուում,
որոնք սակայն այնքան վստահայի չեն. Վարդանի
անունով յայտնի աշխարհագրութեան մէջ, զորօրի-
նակ, այսպիսի բան կայ. Ըռչտունիք Աստան է, ուր
կայ սուրբ ուխտն Հոգոց վանքն, ուր կայ կենդա-
նագիր պատկերն Տիրամայր Ս. Աստուածածնին, զոր